

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

Številka: 541-01/16-3/ EPA 1242-VII
Ljubljana, 21. 6. 2016

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) in drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F), oblikovala naslednje

Mnenje

k Predlogu zakona o dopolnitvi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS-F) – skrajšani postopek

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 55. seji 16. 6. 2016 obravnavala Predlog zakona o dopolnitvi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS-F), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim dr. Matejem T. Vatovcem.

Komisija predlog zakona **podpira**.

S predlogom zakona se želi izenačiti najemnike v neprofitnih stanovanjih in najemnike v tržnih stanovanjih, ki izkazujejo enake oziroma podobne odhodke pri pridobitvi subvencij najemnine. Na podlagi predloga zakona bo do subvencionirane najemnine upravičen najemnik v neprofitnem stanovanju, namenskem stanovanju, bivalni enoti, tržnem stanovanju in hišniškem stanovanju. Poleg omenjene subvencije bo upravičencem do subvencije v tržnih in hišniških stanovanjih dodatno priznana še subvencija do priznane neprofitne najemnine na način, kot je določen za subvencije neprofitnih najemnin.

Predlagatelji posebej izpostavljajo problematičnost aktualne ureditve z vidika spoštovanja načela enakosti, saj veljavna ureditev, ki je bila sprejeta zaradi varčevalnih ukrepov, natančneje po uveljavitvi Zakona o ukrepih za uravnoteženje javnih financ občin (Uradni list RS, št. 14/15, v nadaljevanju: ZUUJFO), omogoča različno ureditev bistveno enakih položajev, v katerih se znajdejo socialno ogroženi posamezniki. Z omenjeno ureditvijo se je namreč v neenak položaj postavilo posameznike, ki živijo v občinah, ki imajo zadostno število neprofitnih stanovanj, in posameznike, ki sicer izpolnjujejo pogoje za pridobitev neprofitnega stanovanja, vendar zaradi pomanjkanja slednjih v občini prebivališča pravice do neprofitnega stanovanja ne morejo koristiti. Ravno zato predlog zakona vzpostavlja zakonsko ureditev, ki je veljala pred sprejemom Zakona o ukrepih za uravnoteženje javnih financ občin (ZUUJFO).

Komisija je bila seznanjena, da v času vložitve predloga zakona Ustavno sodišče RS še ni izdalo odločbe št. U-I-109/15, s katero je ugotovilo neskladnost 28. člena veljavnega zakona z Ustavo RS in zakonodajalcu nakazalo smer, s katero bi lahko omenjeno neustavnost

odpravil, in sicer s spremembo Stanovanjskega zakona (Uradni list RS, št. 69/03, 18/04 – ZVKSES, 47/06 – ZEN, 45/08 – ZVEtL, 57/08, 62/10 – ZUPJS, 56/11 – odl. US, 87/11 in 40/12 – ZUJF; v nadaljevanju: SZ-1). Predlog zakona zato ugotovljeno neustavnost odpravlja s spremembo Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS).

Predstavniki predlagateljev je komisijo seznanil, da so vložili amandma za novi 1.a člen, v katerem predlagatelji sledijo odločitvi Ustavnega sodišča v zadevi U-I-109/15-14. Amandma naj bi odpravil posledice, ki so nastale zaradi uporabe neustavne norme. Z njim se predlaga, da pristojni centri za socialno delo, ki vodijo postopke v zvezi z uveljavljanjem subvencioniranih najemnin, v roku 15 dni po uveljavitvi zakona vsem upravičencem do subvencije neprofitnega dela najemnine v tržnem ali hišniškem stanovanju po uradni dolžnosti izdajo odločbe o priznanju subvencije. Obenem se predlaga, da tisti, ki so bili do subvencije upravičeni, a je zaradi uveljavitve ZUUJFO v vmesnem obdobju niso prejeli, prejmejo povračilo preveč plačane najemnine.

Ker stališče Vlade RS o predlogu zakona do seje komisije znotraj Vlade RS še ni bilo usklajeno, se predstavnik Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti do predloga zakona ni opredelil. Komisija ugotavlja, da se je s podobno situacijo v zadnjem času soočilo več komisij Državnega sveta, kar komisija ocenjuje kot nesprejemljivo, saj ima lahko stališče Vlade RS pri odločanju komisije pomembno težo. Posledično komisija poziva Vlado RS, da spoštuje Državni svet ter v skladu s časovnim okvirom obravnave posameznih predlogov zakonov v okviru Državnega sveta njena stališča zagotovi pravočasno; to pomeni do sej delovnih teles Državnega sveta in ne šele tik pred zasedanji pristojnih delovnih teles Državnega zbora.

Komisija v zvezi s problematiko subvencij najemnine dodatno opozarja na težave pri tolmačenju 121.a člena Stanovanjskega zakona, ki določa, da pripada subvencija prosilcem, ki plačujejo tržno najemnino in so se prijavi na zadnji javni razpis za dodelitev neprofitnega najemnega stanovanja v občini stalnega bivališča. Iz navedene dikcije neposredno izhaja, da subvencija pripada prosilcu, ki se (zgolj) prijavi na razpis, četudi se ne uvrsti na prednostno listo za pridobitev neprofitnega stanovanja, kar pa je v nasprotju z interpretacijo Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora, ki menita, da zgolj kandidatura na razpisu, brez uvrstitve na prednostno listo, za pridobitev subvencije ne zadošča. V izogib zaznamim težavam in situaciji, v kateri bi bili centri za socialno delo v nezaželeni vlogi arbitra glede izpolnjevanja pogojev za uvrstitev posameznika na prednostno listo za pridobitev neprofitnega stanovanja, bi po mnenju komisije kazalo poseči tudi v SZ-1 in omenjene pogoje za pridobitev subvencije jasneje zakonsko opredeliti.

Komisija je v razpravi poudarila nujnost spoštovanja in izvrševanja odločb Ustavnega sodišča RS, pri čemer ugotavlja, da naj bi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti že pristopilo k izvrševanju aktualne odločbe, in sicer na podlagi danega navodila centrom za socialno delo, da naj pričnejo z izdajanjem novih odločb o priznanju subvencije najemnine.

Komisija se v skladu z vsem navedenim zaveda, da bo izvrševanje aktualne ustavne odločbe, ne glede na pot njenega izvajanja (neposredno na podlagi omenjene odločbe do sprejetja ustreznih zakonskih rešitev ali kasneje prek novele ZUPJS oz. SZ-1), v vsakem primeru dodatno finančno obremenilo lokalne skupnosti, ki so sicer s sprejemom ZUUJFO izgubile dobršen del sredstev - tudi iz naslova subvencij najemnin. Pred sprejemom ZUUJFO so bila namreč sredstva za kritje subvencij najemnin upoštevana pri izračunu višine povprečnine, medtem ko v proračunih občin za tekoče leto omenjena sredstva niso zagotovljena. Posledično se zastavlja vprašanje dejanskih zmožnosti uresničevanja omenjenih ponovno vzpostavljenih obveznosti občin.

Komisija ugotavlja, da se s sprejemom različnih novih zakonodajnih rešitev občinam čedalje bolj pogosto nalaga nove pristojnosti in naloge, pri čemer niso predvidena nobena dodatna finančna sredstva, ki bi jih občine lahko porabile za njihovo izvajanje. Problematika financiranja občin je bila sicer že večkrat izpostavljena tako v okviru Državnega sveta kot tudi na posameznih komisijah Državnega sveta (Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance ter Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj).

V razpravi so bili posebej izpostavljeni napotki Ministrstva za finance, ki jih je slednje dalo občinam ob sprejemu ZUUJFO glede možnih prihrankov v povezavi s posameznimi stroškovnimi elementi občinskih proračunov, pri čemer se zastavlja vprašanje končnega rezultata vseh omenjenih varčevanj. Čeprav je Ministrstvo za javno upravo 1. 6. 2016 Državnemu svetu poslalo odgovor na vprašanje Interesne skupine lokalnih interesov v zvezi s problematiko zniževanja stroškov za delovanje občin, ki sta ga omenjena interesna skupina in Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj obravnavali v ponedeljek, 20. 6. 2016, slednji po oceni komisije ne podaja dovolj celovitega odgovora, zlasti kar se tiče nadaljnega sistema financiranja občin. Prav tako ne ponuja odgovora na vprašanje zagotavljanja sredstev za financiranje subvencij najemnin.

V skladu z navedenim je po koncu razprave in izraženi podpori predlogu zakona komisija sprejela naslednji dodaten sklep:

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide poziva Ministrstvo za finance, da pripravi celovito poročilo o prihrankih občin na podlagi vseh izvedenih varčevalnih ukrepov v preteklosti ter, ob upoštevanju aktualnih dodatnih finančnih obremenitev, opredeli predvidene spremembe načina financiranja občin v prihodnje. S poročilom naj seznanijo Komisijo Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije mag. Peter Požun.

Mag. Peter Požun, l.r.
predsednik komisije

V vednost:

- Ministrstvo za finance
- Vlada Republike Slovenije